

12/C ve 12/D sınıflarına ait Türk dili ve edebiyatı çalışma soruları

1. Aşağıdakilerden hangisi Divan-ı Lugati't – Türk ile Muhakemetü'l Lugateyn'in ortak özelliğidir?

- A) Aynı lehçeyle yazılmaları
- B) Sözlü dönem ürünlerine yer vermeleri
- C) Aynı dönemde yazılmaları
- D) Mesnevi tarzında yazılmaları
- E) Türkçeyi başka dillere karşı savunmaları

2. Aşağıdakilerden hangisi "Divan-ı Lugati't – Türk" adlı eserin özelliklerinden biri değildir?

- A) Araplara Türkçe öğretmek amacıyla yazılmıştır.
- B) Ansiklopedik bir sözlüktür.
- C) Kaşgarlı Mahmut tarafından yazılmıştır.
- D) Uygur alfabesi hakkında bilgiler verir.
- E) Türk kültürü ve yaşayışına dair bilgiler içerir.

3. Aşağıdaki sözlüklerden hangisi Şemsettin Sami'ye aittir?

- A) Kamus'ı Türki
- B) Lügati Naci
- C) Lehçe-i Osmani
- D) Şecere-i Türki
- E) Lehçetül Lügat

4. Aşağıdaki eserlerden hangisi Türkçenin sözlüklerinden biri değildir?

- A) Kamus-ı Türki
- B) Lehçe-i Osmani
- C) Divanü Lügâti't-Türk
- D) Mukaddimetü'l-Edeb
- E) Muhâkemetü'l-Lugateyn

5. Sözlük iki bölümden oluşur. Birinci bölümde Türkçenin genel kullanım kurallarına dair Arap okur bilgilendirilirken ikinci bölüm sözlüktür ve Hakaniye lehçesinden yaklaşık 9 bin Türkçe kelimenin oldukça ayrıntılı Arapça açıklamasını ve bunların çoğunun cümle içinde kullanımını içerir. Sözlük kısmı, elbette bugünkü gibi Latin alfabetik sıraya göre değil, tamamen dönemin Arapça sözlük düzenine göre oluşturulur. Kaşgarlı Mahmut eserde, Halil bin Ahmet'in (8. yüzyılda yazdığı ve Arapçanın kabul edilen ilk sözlüğü) "Kitabu'l-Ayn"ındaki çerçeveyi esas aldığı belirtir.

Bu parçada aşağıdaki sözlüklerden hangisi hakkında bilgi verilmiştir?

- A) Kamus-ı Türki
- B) Lehçe-i Osmani
- C) Divanü Lügâti't-Türk
- D) Mukaddimetü'l-Edeb
- E) Müntahabat-ı lügat-ı Osmaniye

6. II. Meşrutiyet devrinde Türk şiiri, güzellik duygusunu bir kenara bırakarak çeşitli sosyal davaların emrine girmişti. Tevfik Fikret, yeni bir ahlak anlayışının ve insanlık görüşünün öncülüğünü yapıyor; Mehmet Akif, İslam birliği idealini; Mehmet Emin ve Ziya Gökalp Türkçülük ve Turancılık ideolojisini savunuyordu.

Bu metinde edebiyatın hangi alanla ilişkisi vurgulanmak istenmiştir?

- A) Tasavvuf B) Edebî sanat C) Halk efsaneleri D) Düşünce akımları E) Teknolojik gelişmeler

7. Aşağıdaki cümlelerde yer alan boşlukları uygun kelimelerle tamamlayınız.

..... hikayede de denen küçürek hikaye türünde eser veren yazarlar en az sayıda kelime kullanarak etkili bir anlatım sağlamayı amaçlamıştır.

..... hikayesi olarak da bilinen Çehov tarzı hikayede serim-düğüm- çözüm bölümleri görülmez.

8.Aşağıdaki cümlelerden doğru olanların başına D yanlış olanların başına Y yazınız.

(...) Türk edebiyatının 1960 sonrası döneminde yazarlar daha çok Guy de Maupassant'ın adıyla da anılan klasik hikaye türünde eserler vermiştir.

(...) Edebiyatımızda küçürek hikaye türünde ilk örnekleri veren Memduh Şevket Esental'dan sonra Oğuz Atay, Yaşar Kemal, Aziz Nesin gibi birçok sanatçı küçürek hikaye türünde başarılı çalışmalar ortaya koymuştur.

(...)Pastiş, parodi, ironi, bilinç akışı gibi anlatım teknikleri hikaye türünde de kullanılan anlatım teknikleridir.

9.Söyle sevda içinde türkümüzü Aç bembeyaz bir yelken Neden herkes güzel olmaz Yaşamak bu kadar güzelken İnsan dallarla, bulutlarla bir, Aynı mavilikten geçmiştir. İnsan nasıl ölebilir Yaşamak bu kadar güzelken?

Bu parçanın teması aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tabiat sevgisi B) Ölüm korkusu C) Yaşama sevinci D) Yalnızlık korkusu E) Memleket özlemi

10.Az kelimeyle çok şey söylemekten yana olan, söylediklerinin ses ve çağrışım bakımından zenginliğine önem veren Cahit Sıtkı'nın şiirlerinde kuvvetli bir yaşama sevgisi hissedilir.

Buna göre aşağıdaki dizelerden hangisi Cahit Sıtkı'ya ait bir şiirden alınmış olabilir?

- A) Her mihnet kabulüm,
yeter ki Gün eksilmesin pencereden.
B) Ölçüler değişti, dünya ufaldı,
Geçiyor saatler, günler uçarak.
C) Nedense unutamadık gitti,
Unutulacak bütün şeyleri.
D) Aydınlık olsa da bir, olmasa da,
Hatta bence olmasa daha iyi.
E) Çisil çisil yağmur sonrası
Gün ışığını aramak boşuna

**11.Gün çekildi pencerelerden;
Aynalar baştan başa تنها.
Ses gelmez oldu bahçelerden;
Gök kubbesi döndü siyaha.**

Bu parça ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Sade bir dil kullanılmıştır.
B) Hece ölçüsü kullanılmıştır.
C) Redif ve kafiye kullanılmıştır.
D) Çapraz kafiye düzeniyle yazılmıştır.
E) Düşsel öğeler ve bireysellikten uzak durulmuştur.

**12.Yıllar bir gözyaşı olup da kaymış
Bu eski heykelin yanaklarında
Yapraktan saçını yerlere yaymış
Sonbahar ağlıyor ayaklarında
Bu dörtlükte,**

I. Ölçü II. Redif III. Kafiye IV. Asonans öğelerinden hangileri ahenk unsuru olarak kullanılmıştır?

A) Yalnız I. B) I ve III. C) II ve III. D) I, II ve III. E) III ve IV.

13.Yer adlarına ilk isimden sonra gelen “deniz, nehir, göl, dağ, boğaz vb.” tür bildiren isimler büyük harfle başlar.

Yukarıdaki kurala göre, aşağıdaki cümlelerde altı çizili bölümlerden hangisinin yazımı yanlıştır?

A) Aral Gölü, dünyanın en derin göllerinden biridir.

- B) Haymana Ovası, Ankara ile Konya arasında
C) Yunanistan'la aramızdaki sınır Meriç Nehri'dir.
D) Türkiye'nin en büyük gölü Van Gölü'dür.
E) Erciyes dağı, Kayseri il sınırları içinde yer almaktadır.

14.Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "da, de" bağlacının yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) Şanlıurfa'ya gelenlerin mutlaka uğradıkları yerlerden biri de Balıklı Göl'dür.
B) Dinleme becerisi, belki de konuşma becerisinden çok daha önemli bir beceridir.
C) Edebiyatın bireye ve topluma hizmetle de yükümlü olduğunu söyleyebiliriz.
D) Çirkine dayanılıyor da nedense bir şeyin sonradan çirkinleştirilmesine dayanılmıyor.
E) Felsefe gibi bilimde sağlam, güçlü, dirençli, aydınlık kafalar ister.

15.Eleştiri ustası Anatole France şöyle der ()

() Nesnel bir sanat olmadığı gibi () nesnel bir eleştiri de yoktur () ()

Bu cümlede yay ayrıçla belirtilen yerlere sırasıyla aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangileri getirilmelidir?

- A) (:) (") (,) (.) (")
B) (:) (") (,) (") (.)
C) (,) (:) (.) (.) (.)
D) (;) (,) (!) (.) (...)
E) (,) (-) (,) (-) (.)

16.Aşağıdaki cümlelerin hangisinde büyük harflerin kullanımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) Namık Kemal'in "insan" görüşü tamamıyla Batılıyken Ziya Paşa'nınki tamamıyla Doğu'ya mahsustur.
B) Modern Türk şiirinde kendine özgü bir yer edinmiş olan Turgut Uyar, şiir üzerine çok sayıda yazı kaleme almıştır.
C) Oktay Akbal, Türk Dil Kurumunun 1958 yılı Roman Ödülü'nü kazanan "Suçumuz İnsan Olmak", "Arkası Yarın" programı ile ünlendi.
D) Mehmet Kaplan, Kurtuluş Savaşı ertesinde yazılan ve Anadolu'nun çaresizliğini dile getiren Han Duvarları şiirin tarihî ve temsili bir değer taşıdığını söyler.
E) Kırk Yıl'ı okuyanlar, hem modern edebiyatımızın kuruluşu hakkında bilgi sahibi olacak hem de Sultan II. Abdülhamit han döneminin olaylarına tanıklık edecekler.

17.(I) Ömer Seyfettin 28 Şubat 1884'te Gönen'de doğdu. (II) İzmir ve Makedonya'da görevliken yazdığı şiir, öykü ve makaleler Rumeli gazetesinde yayımlandı. (III) 1911'de Selanik'te Genç Kalemler dergisini çıkardı. (IV) 1914'te Kabataş Lisesi'ne edebiyat öğretmeni olarak atandı. (V) 6 Mart 1920'de İstanbul'da yaşamını yitirdi.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

18.Eskiden (I) çok eskiden (II) daha cep telefonları (III) tablet bilgisayarlar (IV) video oyunları (V) hatta televizyon çıkmamışken çocuklar nasıl eğleniyordu dersiniz?

Bu cümlede numaralanmış yerlerin hangisine virgöl getirilemez?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

19.Aşağıdaki cümlelerde yay ayrıçla belirtilen virgüllerin hangisi gereksiz kullanılmıştır?

- A) Hayat (,) sırtında tarihin yükünü taşıyarak ilerler.

- B) Doğruluk sonsuzluğun güneşidir (,) nasıl olsa doğar.
C) Kültür; inançlar, bilgiler (,) his ve heyecanlar bütünüdür.
D) Unutmayalım ki (,) başlamak; yola çıkmak, erişmek demektir.
E) Zaman öldürmek için değil (,) hoş vakit geçirmek için okumalıyız.

20. Dakikalar geçmiyordu () gece yarısı sayılırdı. “Ah () bu ne uzun gece ()” diye düşündü. Havanın buz gibi etkisini iliklerinde duydu () Kızağın bir köşesine sığınarak ısınmaya çalıştı ()

Bu parçada yay ayraçla belirtilen yerlere sırasıyla aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangileri getirilmelidir?

- A) (,) (,) (!) (,) (,)
B) (,) (,) (,) (,) (,)
C) (,) (!) (,) (,) (,)
D) (;) (,) (!) (,) (...)
E) (;) (...) (!) (,) (,)

21. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ünlü düşmesinin örneği yoktur?

- A) Tülin Hanım, çocuklarını kaldırımında oynamaları konusunda uyardı.
B) Bu sırrın, kendisiyle birlikte mezara gideceğini söylemişti.
C) Kazayı hafif sıyrıklarla atlattığım için çok şanslıydım.
D) Aklıma gelen bu enteresan fikri ağabeyimle paylaşmalıydım.
E) Baharın gelmesiyle çevremiz yemyeşil olmuştu.

22. Benim de mi düşüncelerim olacaktı,
Ben de mi böyle uykusuz kalacaktım,
Sessiz sedasız mı olacaktım böyle?
Çok sevdiğim salatayı bile
Aramaz mı olacaktım?
Ben böyle mi olacaktım?

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisinin örneği yoktur?

- A) Ünsüz benzeşmesi B) Ünlü düşmesi C) Ünsüz yumuşaması D) Ulama E) Ünsüz türemesi

23. Aşağıdaki sözcüklerden hangisine ünlü ile başlayan bir ek getirildiğinde sözcüğün sonundaki sert ünsüz yumuşamaz?

- A) Çok B) Tat C) İp D) Renk E) Kurt

24. Türkçe olduğu hâlde kimi ekler bazen büyük ünlü uyumuna aykırı bir özellik gösterebilir.

Aşağıdakilerin hangisinde bu duruma uygun bir örnek yoktur?

- A) Dün akşamki maç, oldukça keyifli ve heyecanlıydı.
B) Kedigiller familyasından olan vaşak, ürkek ama tehlikeli bir hayvandır.
C) Kardeşim Orhan, çalışmaktan ne zaman sıkılsak hemen bir türkü söylüyordu.
D) Öğretmenimiz derse başlarken hazırlayıcı bir soru sormayı ihmal etmezdi.
E) Bu yıl için okulumuz öğrencileri yeşilimtrak renklerde bir forma giyecekmiş

25. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde türetilirken ünlü düşmesine uğramış bir sözcük vardır?

- A) Sanatçının yağlı boya resmini müzenin girişinde sergiliyorlar.
B) Sınıfta kaybettiğimi sandığım kalemimi evde buldum.
C) Bilim insanları uzaydan geldiği sanılan cismi incelemeye başladı.
D) Burhan'ı piyano kursuna kaydettirmeye gideceğiz bugün.
E) Yapraklar sararmaya başlamış, rüzgârlar sertleşmişti.

26. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde herhangi bir ses olayı yoktur?

- A) Sınıfımızda üç adaş arkadaşımın olması hayli ilginç bir durum.
- B) Kentin en önemli ana yollarının birinde kavşak çalışması yapılıyor.
- C) Kitaba şöyle bir göz atıp bilgilerimi tazeledim.
- D) Yazar, bu satırlarda olayları tarafsız bir şekilde anlatmış.
- E) Salonda birbirinden seçkin sporcu ve yazarlar vardı. . Gönlümle baş başa düşündüm demin;

27. Artık bir sihirsiz nefes gibisin.

Şimdi ta içinde bomboş kalbimin

Akisleri sönen bir ses gibisin.

Bu dizelerde aşağıdaki ses olaylarından hangileri vardır?

- A) Ünlü düşmesi – ünlü kalınlaşması
- B) Ünsüz değişimi – ünsüz türemesi
- C) Ünlü düşmesi – ünsüz yumuşaması
- D) Ünsüz düşmesi – ünlü daralması
- E) Ünsüz benzeşmesi – ünsüz yumuşaması

28. Türkçede özel isimler ve birleşik sözcükler dışında, “b” sesinden önce gelen “n” sesi, “m” sesine dönüşür.

Aşağıdakilerin hangisinde bu açıklamaya uygun bir örnek vardır?

- A) Sanatkâr, herkesin gördüğünü değil, kimsenin görmediğini anlatmalıdır.
- B) Koluna batan küçük kıymık parçalarını cımbızla almaya çalışıyordu.
- C) Her gün önünden geçtiğim dükkânın bir haftadır kapalı olduğunu fark ettim.
- D) Bu derin vadide sesimizin yankısını duymak için kuvvetlice bağırıyorduk.
- E) Çocukluğumun yasemin kokulu sokaklarını yıllar geçse de unutmam.

29. Aşağıdaki söz öbeklerinin hangisinde kaynaştırma ünsüzü yoktur?

- A) Ali'nin eşyası
- B) Buranın insanları
- C) Kayalıkların ardına
- D) Senin sesine
- E) Onun kalemi

30. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlış yapılmıştır?

- A) Araba Sevdası'nda alafranga yaşamın eleştirildiğini görüyoruz.
- B) Uzun tahsilimin sonunda uzman psikiyatr unvanını elde ettim.
- C) Eski bir gramofondan başka bir şey yoktu masanın üstünde.
- D) Tiyatroda monoloğu uzatmak izleyiciyi biraz sıkar.
- E) Ressamın natüremort çalışmaları müzede sergileniyor.